5709 Ն· 1886 ՄԱՐՏ 29 ՃԻՒՄԱՍ ԻՐԹԷՍԻ ՍԷՆԷ 26 ԸՆՃԸ ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ 10 ԱՊՐԻԼ 1886 Ն· 5709

Մասեցողաբի Քարոզող

ՏԻՊԱԹԼԱՐ
Ղուլբանդը ընդ հոգեւոր իւր տեղեաց
Սենեակ Մեկին 6
Ամբողջութեան " 3
Գիր յայսմ Ղուրուշ 10
Իւրաքանչիւր օրինակը 40 Փարա·

ԻՆԹԱՐԱԲ
Տերոջ երեսուներեքերորդ տարուան ալիքը այսուհետեւ, այսինքն տեղեկագրի, եւ ամբողջը 10 ղուրուշ ալբանական, հեր ապօնենք Հիւսիսիոյ։
Գիր նիւսիսի 20 փարա·

ԲՈՍԹԱ ԻՒՃԻԹԻ ՊԻՏԷՆ ԱՅԻՏ ՏԻՐ

ԳԱԼԱԹԱ ԻՐՍԻ ԵԱՆ ՆԻՒՄԷՐՕ 41

١٣٠٣ ՄԱՐԹ ٢٩ ՍԱՀԻՊ ԻՄԹԻԵԱԶ ԿԱՐԱՊԵՏ Ց· ՓԱՆՈՍԵԱՆ ١٣٠٣ ՐԷՃԵՊ Հ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

—o—

Տէվլէթլը թարաֆընտան Պուլղարիսթան բրէնսինէ թաղեիգաթ վուգուլի իլէ Գոնֆէրանս գարարընը գապուլ իշին, իարարաթ իսիլմէքտէ պուլունտուղու, միսթախսէրաթը ախիրէտէն տիր։

Զաթէն Մ. Զանոֆ թարաֆընտան տախի, պու պապատ բրէնսէ նէսանէիհ ու իսթարաթը խայրխահանէ իճրասընտա գուսուր իտիլմէտիկի, սէֆարէթլէրէ վարիա օլան թէլէկրաֆլարտան միսթէպան օլմուշ տուր։

Ռէվիշի հալլերէ նէզարէն, բրէնս ճանիպինտէն մուգարրէրաթը տիւելիեէեէ գարշը իպրազը մութավաթ օլմասը զարուրի օլուպ, բրէնս տախի, միւգթէզայի հալ ու մասլահաթա թէվֆիգը հարէքէթ մէճպուրիյէթինի հիսս իթմէմիշ իսէ, էլպէթթէ գարիպէն հիսս իտէճէք։

—Բրէնս Ալէքսանտր թարաֆընտան, Պուլղար միլլէթ մէճլիսինին ճէմ օլունուպ, ախիրէն վերիլէն գարարը տիւէլի հագդընտա, նէ կիպի մուամէլէ իթմէսի լազըմ կէլէճէկի իսթիֆսար օլունաճաղը, պունտան էվվէլքինիւսխէմիզտէ եազըմբշտը։

Մէճլիսի մէզբիւր, պէհէր սէնէ հոկտեմբերին իպթիտասընտա թօրլանըպ, դեկտեմբերին սոնունա գատար միւզաքէրաթըն տէվամ իթմէսի միւգթէզայի գանուն օլմազլա, պու քէրրէ, ֆէվգէլատէ օլարագ ադտը իճթիմա իտիպ, եալընդը պու մատտեի թէզէքքիւր իտէճէկի, վէ մէճլիսի մէզբիւրճէ վերիլէճէք գարարա, թէվֆիգան, բրէնս Ալէքսանտրըն թէպլիղաթը տիւելիյէեէեէ ճէվապ վիրէճէկի, Ֆար զաղէթասընտա օգունմուշ տուր։

—Զիեաէսիլէ չայեանը տիգգաթ խապերլէրէտէն օլարագ, հաշմէթլու Ինկիլթէրա գրալիչասը հագրէթլէրի թարաֆընտան, Պուլղարիսթան բրէնսինէ, մուգարրէրաթը տիւէլիյէեէեէ իթթիպա լիւզումի իշար գէլընտըղը, էն սոն խապերլէրտէն տիր։

—Բրէնս Ալէքսանտրա, տէվլէթի Ամիյէ թարաֆընտան իճրայի թէպլիղաթ օլունտուղու եազըմբշ իսի։

Գոնֆէրանս զապթնամէսինին, քէնտինէ իթա օլունմասը իւզէրինէ, միւշարիլէյհին, թէպլիղաթը տիւելիյէեէեէ մուվաֆֆագաթ իտէճէկի, գավիեէն իւմիտ օլունուեօր։

Ռուսիա տէվլէթի, միւշարիլէյհին թապի պիր բրէնս օլտուղու հասէպիլէ, տիւելի մուազզամ թարաֆընտան վիրիլէն գարարը, քէմալի մէհմունիյէթլէ թէլգգը իթմէսի լազըմ կէլէճէկինի իսթար իլլէեօր։

Բրէնս Ալէքսանտր, պէշ սէնէ գատար, Շարգը Ռումիլի վիլայէթինի հիւսնի իտարէեէ մուվաֆֆագ օլտուղու թագտիրտէ, միւտտէթի մէզբիւրէ խիթամընտա, մէէմուրիյէթինէն թէճտիտինէ, հիչ պիր տէվլէթ թարաֆընտան մուխալիֆէթ օլունմաեաճաղը պէեան օլունուեօր։

Մուգատտէմա, Ալէգօ բաշանը թէճտիտի մէէմուրիյէթինէ, Ռուսիատան պաշգա տէվլէթլէր թարաֆընտան իթիրազ օլունմասըղը հալտէ, Ռուսիանը իթիրազը, միւշարիլէյհին թէպտիլինէ քիֆայէթ իթմէսինէ նէզարէն, բրէնս Ալէքսանտր իլէ Ռուսիա պէյնինտէ իթթիլաֆը էֆքարը հասըլ օլամատըղը թագտիրտէ, քէնտիսինին տախի պագա պուլամաեաճաղը զանն օլունտուղունտան, Էվրօբա տէվլէթլէրի, Պուլղարիսթան մէսէլէսինի, պիր սուրէթի գաթիյէտէ ֆասլ իթմէք արզուսինտէ պուլունմուշլար տըր։

Սօֆեատան եազըլան մէքթուպլարտա, բրէնս Ալէքսանտրը, մէնանֆիյի չախսիյէ սայիգասըյլա հարէքէթ իթտիկինէ տայիր օլան զանն ու բիվայէթլէր թէբդիպ, վէ միւշարիլէյհին, Պուլղարլարը մէնանֆիյինէ խըտմէթ իթտիկի, վէ տէվլէթլէրին քէնտիսիյլէ մուխապէրէ իթմէքսիզին, սուրէթի թէսվիյէենին թաատիլաթընա տայիր միւզաքէրէլէրտէն միւքէտտէր օլտուղու, իշար օլունուեօր։

—Ռուսիա իմբէրաթօրու թարաֆընտան Բաբա հազրէթլէրինէ պիր նամէյի մախսուս իրսալ, վէ միւշարիլէյհ նէզտինէ պիր սէֆիր թայէին օլունտուղու, պաղը զաղէթալարտա մուհարրէր օլմաղլա, Բէթէրսպուրկտան եազըլան մէքթուպլարտա բիվայէթի մէզբիւրէ թէքզիպ օլունմուշ տուր։

—Սիրքէճիտէն Եէտի-Գուլէեէ կիթմէքտէ օլան տէմիր եօլ գաթարընընը, էվվէլքի կիւն սաաթ 11 ½ բատտէլէրինտէ, Իսթիեաբ պիր Միւսլիմանը չինէեէրէք թէլէֆ իթտիկի, մա թէէսիւֆ իշիտիմիշտիր։

—Ֆրանսա տէվլէթի ֆէխիմէսի թարաֆընտան, 48 սաաթտա Շարգ սուլարընա սէվգ օլունմագ իւզրէ, սէյեար տօնանմասընա զամիմէթէն իւշինճիւ պիր ֆիլօ տախի հաղըր պուլունտուղու, Բարիստէն 5 ապրիլ թարիխիլէ եազըմբշ տըր։

Պրէսթ լիմանընտա պուլունան Մարէնկօ նամ զըրհը իլէ, Թուլօնտաքի Վօպան նամ զըրհը, Շարգ սուլարընա իզամ օլունաճագ տըր։

—Թաթիլ ճէզասընա տիւշար օլան ռումմա Գոնսթանթինուբօլիս վէ Ֆրանսըզճա Իսթանպուլ զաղէթալարը, մաղհարը աֆվը Ամի օլտըգլարընտան, էօնիւմիւզտէքի բազար իրթէսի կիւնինտէն իթիպարէն, թէբրար նէշր օլունաճագլարը իշիտիմիշ տիր։

—Ռումանեանըն Գոհատս չէհրինտէն իշար օլունտուղունա նէզարէն, պու տէֆա, չէհրի մէզբիւրտէ Թիգա նամընտա 135 եաշընտա պիր ատէմ վէֆաթ իթմիշ տիր։

—Իսբանեա նայիպէեէյի հիւքիւմէթի գրալիչա Մարի Քրիսթինին համիլէ օլտուղու մալիմտուր։

Գօրէնսբօնտանսիա տէ Էսբանեա նամ Մատրիտ զաղէթասը, միւշարիլէյհանընը վազը համլ իթտիքտէն սոնրա, կէչէնտէ մահքիմ օլան Տիւգ տը Սէվիլի աֆվ իտէճէկինի պէեան իլլէմիշ տիր։

—Ամանեա լիսանընը թահսիլ իթմէք իւզրէ, Ֆրանսա հարպիյէ նազրընընը, պազը զապիթանը Վիէննաեա կէօնտէրմէք Նիյէթինտէ պուլունտուղու, զաղէթալարտա օգունմուշ տուր։

—Խրտիվի սապրգ Իսմայիլ բաշա, Բօմատան Նաբօլիյէ ավտէթ իթմիշ տիր։

—Ինկիլիզին, Սուաքիմ գօմանտանը ժէնէրալ Վարիէե, պու քէրրէ Լօնտրաեա ավտէթ իթմիշ տիր։

—Ֆրանսա տէվլէթինին Մըսրը ժէնէրալ գօնսօլօսու գօնթ տիւ Նօայ, տէվլէթլու Ղաղի Ահմէտ Մուխթար բաշա հազրէթլէրինէ, պիր զիեաֆէթ քէշիտէ իթմիշ տիր։

—Լէհլիլիէր ալէյհինտէ բրէնս Գիզմարգը իթթիխաղ իթտիկի մէսլէք, ախիրէն իճթիմա իտէն Շուրայի Տէվլէթտէ, Ալմանեա իմբէրաթօրունուն վէլիի ահտ թարաֆընտան, թադտիր ու թահսին օլունմուշ տուր։

—Մուղայիրի նիզամ օլտուղու իչին, շէհիր էմանէթի ճէլիլէսինտէն, Գալաթատա դարաթարընընի իւշ սալախանէ, ախիրէն էմանէթի միւշարիլէյհա, սէր միւֆէթթիշ Մուսթաֆա պէյին վիրտիկի իղին իւզէրինէ թէքրար քիւշատ իտիլտիկի ճիհէթլէ, էմանէթի միւշարիլէյհա մէճլիսինին գարարը մուճիպինճէ, մէէմուրիյէթինտէն ազլ իտիլմիշ, վէ պու գարար, միւմանէյհ թարաֆընտան Շուրայի տէվլէթտէ իսթինաֆ օլունմուշ տուր։

—Թարմզ զաղէթասընա 27 մարտ էֆրէնճի թարիխիլէ, Մաշհատ շէհրինտէն քէշիտէ օլունան թէլէկրաֆ պէրմէճճի աթի նագլ իտիլմիշ տիր։

Ռուսիա գօմիսէրլէրի թարաֆընտան գապուլ օլունմասան պաղը մատտէլէրտէն տօղրը, Աֆղան հուտուտու, էմրի թահտիտինին թէէխիր իտիլտիկի խապէր վիրիլիեօր։

Թարաֆէյն տէվլէթի մաթպուալարընա պէեանը հալ իթմէկէն, թալիմաթ վիրուտինէ աէկէն, ամէլիյեաթը թահտիտիյէ թաթիլ օլունմուշ տուր։

—Ռուսիա իմբէրաթօր վէ իմբէրաթօրիչասը, պիր միւտտէթտէն պէրու Լիվատիտա պուլունուպ, խարիճիյէ նազրը Մ. Կիէրս, մահէլի մէզբիւրէ կիթմիշ օլտուղունան, Ցէրսատէթ սէֆիրի Մ. Նէլիտօֆուն տախի, 20 կիւնէ գատար, մահէլի մէզբիւրէ աղիմէթ իտէճէկի հագդընտա, սէֆարէթխանէտէ պիր բիվայէթ աէվէրան իլլէտիկինի, Ֆար տիւ Պօսֆօր զաղէթասը եազմըշ տըր։

—Ֆվսթրիա իմբէրաթօրու Ֆրանսուա Ժօզէֆին մայէթինտէ, վէլիի ահտը Արշիտուգ Ռօտոլֆ իլէ, պիրատէրի Արշիտուգ Ալպէր պուլունտուղլարը հալտէ, ալաֆրանկա ապրիլ զայէթինէ տօղրու, Բօթ թէրսանէսինէ ադիմէթ իտիպ, իմբէրաթօրուն բիւքիւպլինէ մախսուս օլան Միրամար վարօրլարընտան, Ավսթրիա տօնանմասընընը թալիմէլէրինի թէմաշա իտէճէքլէրի, Եվրօպա զաղէթալարընտա օգունմուշ տուր։

—Տէվլէթլու Հիւսէյին Ֆէյզի բաշա հազրէթլէրի, Ավսթրիա Լօյդ գումբանեասընընը Վէսթա նամ վաբորլա, տիւնքի կիւն, Պէյրութա ադիմէթ իլլէմիշ տիր։

—Կէչէն բազար իրթէսի կիւնիւ, Պուլղարիսթան բրէնսի Ալէքսանտրը եէվմի վէլատէթի օլմաղլա, Սօֆեանընկ միթրօբօլիտ քիլիսէսինտէ, միւթատ օլան տուա գրաաթ օլունմուշ, վէ իշպու տուատա, բրէնս, վէ միւտիրան, վէ մէէմուրինտէն պաշգա, տիւելի մուազզամանընընը Սօֆեատա մուգբիմ ժէնէրալ գօնսօլօսլարը տախի, Էլպիսէյի ըէմիյէլէրինի լապիւսէն հագը պուլունուպ, բրէնսէ հիւրմէթէն պանաէրալարընը ըէքզ ու քիւշատ իթտիքլէրի հալտէ, Ռուսիա տէվլէթինին ժէնէրալ գօնսօլօսու, նէ տուատա հագը պուլունմուշ, նէտէ պանտեէրաընը քիւշատ իլլէմիշտիր։

Ռուսիա գօնսօլօսունուն իշպու մուամէլէսի, տիգգաթը ամմէեի ճէլպ իթմիշ տիր։

—Իշպու շէհրի մարտընընը 17ինճի բազար իրթէսի կիւնիւ, սաաթ ալթը պուլուգտա, Մանասթըրտա խաֆիֆճէ պիր հարէքէթի արզ վուղու պուլտուղու, մահէլլինտէն իշար օլունուեօր։

—Եունան գապինէսի, մէճլիսի մէպուսանա, պիր թագրմ թէտապիրի մալիյէեի թէքլիֆ իլլէմիշ իսէտէ, պունտան էվվէլ հէյեթի մէճլիստէ գապուլ օլունան իսթիգրազար բիաչալարտա բազպէթ պուլամաեաճաղլարընտան, թէտավիւլէ չզգարըլամատըղը ճիհէթլէ, պու տէֆաքի թէտապիրի մալիյէենին տախի միւսմիր օլմասը մէկհուզ օլմատըղը Ամինատան եազըմբշտը։

—Ռուսիա իմբէրաթօրու թարաֆընտան, պիր նամէյի մախսուսու համիլէն, Մ. Պակարօֆ նամ զաթըն, Վատիկանա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իլլէտիկի, Բէթերսպուրկտան իշար օլունմուշ տուր։

Միւսամիլէյհ, համիլ օլտուղու նամէյի, Բաբա ան իւշինճիւ Լէօն հազրէթլէրինէ թագտիմ իլլէտիքտէն սոնրա, Ռուսիա իլէ Վատիկան պէյնինտէ միւնասէպաթը սիեասիյէնին իատէսի իշին միւզաքէրաթա կիրիշէճէկի, վէ պու պապատ Մ. տը Կիէրս թարաֆընտան թալիմաթը մախսուսէեի համիլ օլտուղու մէրվի տիր։

—Մէսարիֆի Ինկիլիզէրէ այիտ օլմագ իւզրէ, Սուաքինէ պիր ֆըրգայի Մըսըրիյէ կէօնտէրիլէճէկի մալիւմ տուր։

Ֆըրգայի մէզբիւրէ, հարէքէթէ հազրը օլտուղունտան, Միրալայ Շէրրի նամ զաթ թայէին գելընմըշ, վէ միւմանէյհին իւհտէսինէ ախիրէն լիվալըգ ռիւթպէսի թէվճիհ իլէ, Շէրրի բաշա իւնվանը վիրիլմիշ տիր։

—Հիւքիւմէթի Մըսըրիյէ, Խըտիվի սապրգ Իսմայիլ բաշանը, հիւքիւմէթի մէզբիւրէտէն թալեպ իթմէքտէ պուլունտուղու մէթալիպի մալիւմէեի վիրմէմէք թէչէպպիսինտէ օլտուղու իշիտիմիշ տիր։

—Ամանեալը մէշհուր պանքէր Մ. Պիլայգրուտերին մախտումի Պ. Հանս Ֆօն Պիլայգրուտեր, պու տէֆա Դահիրէեէ ադիմէթ իթմիշտիր։

Միւսամիլէյհին սէպէպի սէյեահթը, իսթիգրազաթը Մըսըրիյէեէնին թէվհիտի հագդընտա, հիւքիւմէթի Մըսըրիյէեէ իլէ միւզաքէրէ իլլէմէք մագսատընա միւսթէնէտ օլտուղու, պաղը էվրագը հավատիս թարաֆընտան պէեան օլունմուշ իսէտէ, իսկէնտէրիյէեէտէ նէշը օլունան Ֆար տ'Ալէքսանտրի նամ զաղէթա, պու բիվայէթի թէքզիպ իթմիշ տիր։

Մէզբիւր զաղէթանընը բիվայէթինէ նէզարէն, Մ. Պիլայգրուտեր Մըսըրա իտալ իտիլէն Եունան տուխանը հագդընտա թէտզրդաթ իճրա իթմէք, վէ իմքեանը պուլունապիլիր իսէ պիր Բէժի իտարէսի բէյամիյէլէրինի լապիւսէն հագը պուլունուպ, բրէնսէ հիւրմէթէն պանաէրալարընը ըէքզ ու քիւշատ իթտիքլէրի հալտէ, Ռուսիա տէվլէթինին ժէնէրալ գօնսօլօսու, նէ տուատա հագը պուլունմուշ, նէտէ պանտեէրաընը քիւշատ իլլէմիշտիր։

Ռուսիա գօնսօլօսունուն իշպու մուամէլէսի, տիգգաթը ամմէեի ճէլպ իթմիշ տիր։

—Իշպու շէհրի մարտընընը 17ինճի բազար իրթէսի կիւնիւ, սաաթ ալթը պուլուգտա, Մանասթըրտա խաֆիֆճէ պիր հարէքէթի արզ վուղու պուլտուղու, մահէլլինտէն իշար օլունուեօր։

—Եունան գապինէսի, մէճլիսի մէպուսանա, պիր թագրմ թէտապիրի մալիյէեի թէքլիֆ իլլէմիշ իսէտէ, պունտան էվվէլ հէյեթի մէճլիստէ գապուլ օլունան իսթիգրազար բիաչալարտա բազպէթ պուլամաեաճաղլարընտան, թէտավիւլէ չզգարըլամատըղը ճիհէթլէ, պու տէֆաքի թէտապիրի մալիյէենին տախի միւսմիր օլմասը մէկհուզ օլմատըղը Ամինատան եազըմբշտը։

—Ռուսիա իմբէրաթօրու թարաֆընտան, պիր նամէյի մախսուսու համիլէն, Մ. Պակարօֆ նամ զաթըն, Վատիկանա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իլլէտիկի, Բէթերսպուրկտան իշար օլունմուշ տուր։

Միւսամիլէյհին

թալանարաղ, միւտտէթի մէտիտէ վէ միւթէնա պիր սուրէթտէ իտիլէն թէտավի իլէ թէտրիճէն քէսպի սրհ-հաթ իթմիշ իսէտէ, զայէթ զաեիֆ օլտուղունտան, վէ միտէսինտէ տա-խի գուվվէթ գալմատըղընտան, ա-թըզպա, պիր միւտտէթ ինսան սիւ-տիւլէ պէսլէնէրէք, միտէտէ գուվ-վէթ հասբլ իթտիրիլմէսինի թավսի-եէ իթմիշ տիր։ Պատէհու խասթա Ինկիլիզ, ատէմլերի վասբթասբյլա թէհարրի իթտիրիպ, ելտիվաճ իտելի ելքի սէնէ, վէ վազը հավլ իտելի 4 այ օլուպ, 6 մահ էվվել, զէվճի վէ-ֆաթ իթմիշ, վէ պինաէն ալէյհ, քիմսէսի օլմամասը հասէպիլէ, սէ-ֆալէթտէ գալմըշ զայէթ կիւզել էմզիքլի պիր գատըն պուլտուրմուշ, վէ պու գատընը մէմէսինի էմէրէք սիւտիւլէ պէսլէնմէք իւզրէ, մա-հիյէ 500 ֆրանգ իթա իթմէք, վէ պիւսպիւթիւն էեի օլուպ աեաղա գալգտրգտան սօնրա, 11000 ֆրանգ տահա վիրմէք չարթըյլա, գոնթո-րաթո իթմիշ տիր։

Օ տաղրգատան իթիպարէն, էմ-զիքլի գատըն • խանէէ նագլ ի-տիպ, վէ զէվալը եավրուճուղուն հագզը թապիիսինի վիրմէեուպ, Ինկիլիզի իրզաա (էմտիրմէք) պաշ-լամըշ տըր։

Մէհաթը (կիւզէլլիք) սիմատը ֆէվգէլատէ պուլունան պու գըզը-ն, գարեօլանը քէնարընա օթուրուպ, վէ մէմլէրինի աչըպ իրզա իթտիր-մէսի, հագըգաթէն չայեանը թէմա-շա իտի։

Պիչարէ Ինկիլիզ, խայլի զէման պու կիւզել գըզը-ն մէմլէրինի էմէ էմէ կիրիֆթար օլտուղու տէրտտէն պիւս պիւթիւն բէհաեապ օլուպ, աեաղա գալգտը։ Ցագաթ, տէրտէ պագ քի, պիր տէրտտէն գուրթու-լուր իքէն, տէրտին էն պէօյիւկիւ-նէ թուրթուլտու, եանի գըզա աչըգ օլտու։

—Տօլմա պաղչէ վարօրու, Թրա-պիզոնտան, վէ սէվահիլի սայիրէ-տէն 300 նէֆէր գուրայի ճէտիտէ էֆիրատը ալարագ, տիւնքի կիւն, Տէրսաատէթ կէլմիշ, վէ էֆիրատ մէրգումէ, մէվագբյի լաղըմէէ թէվզի գրբնմըշ տըր։

—Այընան խապերլերէ նէզարէն, Պուլղարիսթան բրէնսի, գարարը տիւէլի խապերլինի ալընճա, բէք զիեատէ թէլաշ կէօսթէրմիշ տիր։

—Իրան տէվլէթի Ալիյէսի սէ-ֆարէթ պաշ թէրճէմանը Նէճիֆ Ալի խան հապրիթլերի, տիւնքի կիւն, մապէյնի հիւմայունու հաղ-բէթի Շէհրիեարիեէ ազիմէթլէ, սէ-ֆարէթ նամընա, գանտիլի չէրիֆ թէպրիքինի իֆա իթմիշ տիր։

—Պուլղարիսթանըն սապզդ մի-տիրանընտան օլտուղու հալտէ, Ռուսիատան ավտէթինտէ, Ֆիլիպ-տէ ֆէնա հալտէ տէօկիւլէն Մ. Պուրնօֆուն ալտըզը ճէրիհալարընտան միւթէէսսիրէն վէֆաթ իթ-տիկի, կէչէն ագշամ Պէյօղլունտա շաեի օլմուշ տուր։ (Թարէք)

—Գոնֆէրանստա, Ինկիլթէրրա մուրախասը պուլունան Սըր Ռու-իլէէմ Հուայթ, պու կիւն այիլէ-սիյլէ պէրապէր, Լօնտրաեա ազի-մէթ, վէ օրատա պիր աղ միւտտէթ իդամէթ իթտիքտէն սօնրա, մա-հէլլի մէէմուրիյէթի օլան Պիւք-րէչէ ավտէթ իտէճէք տիր։

—Մալիյէ միւֆէթթիշլերինին ատէտլերի թէնդրս իտիլերէք, շիմ-տի մէվճուտ պուլունան երկիրմի-եի միւթէճավուզ միւֆէթթիշլիք-լերին, եէտի սէքիզ ինտիրիլէճէկի իսթիխպար օլունմուշ տուր։

—Ինկիլթէրրա վէ Ավսթրիա վէ Ավլանեա վէ Ֆրանսա սէֆարէթ-լերի պաշ թէրճէմանլարը, էվվելքի կիւն, Պապը Ալիյէ կէլէրէք, խա-բիճիյէ նազըրը տէվլէթլու Սաեիտ բաշա վէ միւսթէշարը Սրթին էֆ. հազարաթըյա պիրէր միւտտէթ միւլագաթ իթմիշլեր տիր։

—Մանսուրա վարօրու հիւմա-յունու, էվվելքի կիւն, Իզմիրտէն Տէրսաատէթ կէլէրէք տիւնքի կիւն Թէրսանէյի ամիրէ հավուզունա կիրմիշ տիր։

—Ռուսիա տէվլէթի ֆէխիմէսի-նին, Դալայի Սուլթանիյէ զօնսո-լոսու Մ. Պոկովիչ, մէէզունէն, էվվել-քի կիւն Տէրսաատէթ կէլմիշտիր։

—Թարիզ զազէթասընըն պէեա-նընա նէզարէն, Վիէննատաքի Մը-խիթարեան նամ էրմէնի Դոթօլիք բաբասլարընըն Իզմիրտէքի մանաս-թիրլարը, կէչէն ագշամ միւհթէ-րիզ օլմուշ, վէ էշեատան հիչ պիր շէյ գուրթարըլամամըշ տըր։

ՌԱՆԱՄԱ ԴԱՆԱԼԸ

Մէշհուր գանալը Մ. տը Լէ-սէբս, շիմալի վէ ճէնուպի Ամերի-գա գրթալարը պէյինտէ, Բանա-մա պէրզէխինտէ ինչա օլունան գա-նալ ամէլիեաթընը կէօզտէն կէչիր-մէք իւզրէ, սէյեահաթը ախիրէ-սինտէն Ֆրանսաեա ավտէթ իթմէք-լէ, Բարիս էնճիւմէնի ֆիւնունու-նուն, 29 մարտ թարիխլի իճթի-մայինտէ, նութգու աթիեի իրատ իյլէմիշ տիր,

«Ալթմըշ կիւնտէն սօնրա պուրա-եա ավտէթիմի վատ իյլէմիշ իտիմ, սէյեահաթըմտան մէմնուն գալտը-ղըմ հալտէ, իշթէ ավտէթ իյլէ-տիմ, րիֆգաթըմտաքի զէվաթ ի-լէ պէրապէր, ամէլիյեաթըն հէր պիր ճիհէթինի կէօզտէն կէչիրմիշիզ տիր։ Ալթը սէնէ էվվել, Բանամա պէրզէխինտէ, պիրինճի տէֆա ազի-մէթ իթտիկիմ սրրատա, Դօլօնտան Բանամաեա գատար շըմէնտրֆէրէ բաքիպ օլմուշ իտիմ։ Խաթթըն հէր իքի թարաֆընտա, հէնուզ էլ տօ-գունմամըշ, վէ տէրունինէ կիրի-լէմէզ սըդ պիր օրման մէվճուտ ի-տի։ Պիր մահէլլտէն կէչիլմէք լա-ղըմ կէլտիկի հալտէ, սիեահ ամէ-լէ, էլլերինտէքի պալթալարը յլա, եէքտիկէրինէ տօլաշմըշ օլան սար-մաշըզլարը, վէ աղաճլարը քէսմէ-կէ մէճպուր օլուեօրլար իտի։ Պու կիւնքի կիւնտէ, հէր շէյ թէպտա-տիւլ իթմիշ տիր։ Հէր եէրտէ ա-ղաճլարըն եէրինէ տէսթիկեահլար քիչատ օլունմուշ տուր։ Դօլօնտան Բանամաեա գատար սայ ու ամէլ ճարի օլուեօր։ Գանալըն կիւզեր-կեահընտա, ամէլէ մէսբէն ինչա իթ-միշլեր տիր։ Միւթեվալիեէն տէսթ-կեահ վէ ֆապրիգալար իլէ խանէ-լեր կէօրիւլիւեօր։ Պէշ եիւզ եա-թագը պիւյիւք պիր խասթախանէ քիչատ օլունմուշ իսէտէ, համա օլսուն, թէքմիլ տօլմամըշ տըր։ Վէ-խամէթի իգլիմէ բաղմէն, ամէլէ-նին սըհհէթի, տէրէճէյի մաթլու-պէտէ տիր։

«Բիֆգաթըմտա պուլունան օ-թուզ զաթըն հիչ պիրի, հինի սէյ-եահաթըմըզտա, ալըշմամըշ օլտու-զումուզ աթէշ կիպի գըզկըն պիր կիւնէշ ալթընտա, եօլ զահմէթիյլէ պէրապէր, միւնհարիֆ իլ միդաճ օլմամըշ տըր։

«Պէրզէխին վասաթընտա ճէսիմ պիր ֆապրիգաեը դիեարէթ, վէ Նիւ-Եօրգտան նագլ օլունան թա-բագլարըն իշլէմէսինի թէմաշա իթ-տիք։

«Իշպու ֆապրիգա, տիկէր ֆապ-բիգալարըն թէէսիսինէ խըտմէթ ի-տէպիլէճէք սուրէթտէ թանզիմ գըլընմըշ տըր։ Հէր պիր էտէվաթը, մահէլլինտէ ինչա ու թամիր իթտի-բիեօրուզ։

«Էտէվաթըմըզ զայէթ միւքէմ-մէլ տիր։ Բիֆգաթըմտա պուլու-նան զէվաթ միեանընտա, ժուրնալ տը Տէպա մուհարրիրի Մ. Մօլինա-բինին, թէֆրիգ իտէպիլիր օլտու-զունու թարիֆէ լիւզում կէօրմէ-տիկիմ հալտէ, միւմանիյէյհ էտէ-վաթըմըզդէն 500,000 ամէլէ իշինի կէօրտիւկիւնիւ պէեան իյլէմիշ (1)։

«Իշթէ 500,000 ամէլէ մաղամը-նա գայիմ օլան էտէվաթըմըզ, ամ-լա եօրուլմազ սուրէթտէ միւթէվա-լիյեէն իշլէեօր։

«Գանալըն մէճբասընա մանի պիր թէրէեի իրայէ իտէն պիր խարի-թաեը, հէյեէթի քիրամընըզա թաղտիմ իտէրիմ, գալտըրըլմասը լազըմ կէլէն մէգքիւր թէրէ, հու-զուրումուզտա պէր հավա իտիլտի։

«Պիզ պիր գաչ եիւզ մէթրօ ու-զաղտա պուլունուեօր իտիք, թէ-բէնին եէրինտէն գալգտըղընը կէօր-տիւք, սօնրա եանար տաղ մէսա-պէսինտէ բաթլատը, վէ ճէսիմ բարչալարը պէր հէվա օլուեօր իտի։

«Գաղր բարչալար, միւրէպպա եիւզ մէթրօեա գատար պէր հէվա օլմագտա իտի։

«Պիր գաչ սանիյէէ զարֆընտա, 30 մէթրօ իրթիֆայինտէ, եանի, 300,000 միւրէպպա թախմին օլու-նան Կամպուա թէրէսի, պու վէճհ-լէ ազալէ օլունտու։

«Պու լաղըմ, միւհէնտիսլերիմիզէ պայիսի մաֆխէրէթ տիր։ Իշպու լաղըմտա, տինամիթ իլէ պարութ մախլուլթ օլարագ, իսթիմալ օլուն-մուշ տուր։ Էնգաղը բէք ուզագ-լարա աթմամագ իւզրէ, էճզայի նարիյէէնին սիւլիսանը տինամիթ, վէ սիւլիսիս պարութ գօնմուշ իտի։

«Գալտըրըլան թէրէէնին պիր միլ-եարընճը ճիւղի օլան պիր մէրմէր բարչասընը, մահէլլինտէն պուրանա գատար կէթիրիպ, սիզէ թաղտիմ իտէրիմ։

«Էլհասըլ, իշիմիզ եօլունտա օլ-տուղունա գանի օլարագ, ավտէթ իյլէմիշիզ տիր։

«Ֆրանսատա, ամէլիեաթը ճէ-սիմէ ինչա իտէն սէր միւհէնտիսի-միզ Մ. Պուանա, էմնիյէթի քեա-միլէմիզէ շաեէսթէ տիր։

«Միւշարիլէյհ. թախմինէմիզ վէճ-հիլէ, Բանամա գանալընընն 1889տա քիւշատընա հաղբը օլաճաղըմըզը վատ իտիեօր։»

Ռէյիսի էնճիւմէն, Մ. Ֆէրտինան տը Լէսէբսին զայրէթ ու սէպաթը-նը, վէ քէնտի էսէրի մէհարէթին-տէ էմնիյէթի քեամիլէսինի թէպ-րիք իլէ, մուվաֆագբյէթի շիւբ-հէսիզ, վէ սալիմէն ավտէթի, մու-ճիպի մահզուզիյէթ օլտուղունու պէեան իթմիշ տիր.

Մ. տը Լէսէբս, Բէյ Մէյ զաղէ-թասընընն պիր մուխպիրի իլէ միւ-քեալէմէսինտէ, պէր վէճհի աթի պէեանը էֆքեար իյլէմիշ տիր։

«Բանամա գանալընընն ամէլիյեա-թը, մէէմուլիմին մաֆէվգինտէ ի-լերուլէմիշ տիր։

«Սիւէյիշ գանալընընն քիչատըն-տան պէրու, մաքինաճըլըգ, վէ հէնտէսէ ֆէնլերինտէ հասբլ օլան թարագդրեաթ սաեէսինտէ, էլ-եէվմ հաֆրիյեաթը (գազըմագ), վէ ամէլիյեաթը, տահա սիւրաթլէ իճրա իյլէեօրուզ։ Եիկիրմի սէնէ էվվել, էն պիւյիւք պիր թարագ, եէվմի, նիհաեէթ պին միւրէպպա մէթրօ թօբրագ իկրաճ իթտիկի հալտէ, Բանամատա օլան թարագլա-ըմըզդ, եէվմի, 4000 միւրէպպա մէթ-րօ թօբրագ գալտըրըբեօր։ Հէր պիր հատիսէեի վէ մէվանիյի հիսապա գաթտըղըմ'զդ թագտիրտէ, հատտը էվաթ իւ զրէ, եէվմի 1000 միւրէպ-պա մէթրօ թօբրագ գալտըրըլա-ճագ տըր։։ Պու հալտէ, պիր թա-բաղըմըզդ, գաղմա վէ քիւրէք իլէ իշլէյէն 1000 ամէլէ իշինի կէօրիւ-եօր։ Էլհալէթիւ հազիհի, Բանամա գանալընտա օնպէշ եիկիրմի պին նէֆէր ամէլէ չալըշըեօր, վէ պու կիտիշ իլէ, գանալը իւշ սէնէեէ գատար իթմամ իտէպիլէճէկիզ։»

Մ. Լէսէբս, Բանամա գանալը-նընն ինչաաթը, Միւէեիշ գանալընա նիսպէթլէ, իւշ գաթ տահա միւշ-քիւլ իսէտէ, պու գանալ սաեէ-սինտէ, սէֆայինի թիւճճարիյէ, գօճա ճէնուպի Ամերիգա գըթասը-նը, տօլաչմագ մէճպուրիյէթին-տէն գուրթուլաճագլարը ճիհէթ-լէ, թիճարէթէ իւշ գաթ տահա ֆայիտէլի օլաճաղընը, վէ իշպու Բանամա գանալընընն պօեու գըրգ միլ օլուպ, մէսարիֆի ինչայիյէսի գըրգ միլեօն լիրաեա գատար թախ-մին օլունտուղունու, վէ հիսսէլէ-րին իւշ բուպունու ալտըղը կիպի, իճապ իտէր իսէ, պիր բուպունու տախի ալաճաղընը, վէ Ֆրանսա սէրմաեէտարանընտան իսթէտիկի գատար բարա պուլաճաղընը, ի-լավէյի մէգալ իյլէմիշ տիր։

Բէյ Մէյ զաղէթասընընն մուխպի-րի. Մ. տը Լէսէբսին րիֆգաթընտա պուլունան Ամերիգանընն միլ-եօնճու սէրմայէտարանընտան Մ. Աբէլթն իլէ կէօրիւշիւկիւնտէ, միւմայիլէյհ տախի, իֆատաթը տա-պըզաեը թաստիգ իտէրէք, Ամերի-գա հիւքիւմէթինին, գանալը թահ-թը մուհաֆազասընա ալըպ ալմա-եաճաղը սիւալինէ ճէվապէն, եէնի գանալ պէյն էլ միլէլ օլաճաղընտան, հանկը տէվլէթ գանալա միւ-տախէլէ, վէ եախօտ ճիվարընտա իսթիհֆեամ ինչասընա գըեամ իյլէր իսէ, գումբանեա թարաֆընտան գապուլ օլունմաեաճաղընը տէրմիեան իյլէմիշ տիր։

Նիւ-Եօրգ Հէրալտ զաղէթասը-նընն Բանամաեա կէօնտէրտիկի պիր մուխպիրինին, մահէլլինտէ մէշհու-տաթ վագրասընա նէզարէն, էլան 15 գըթա թարագ իշլէմէքտէ տիր։

Օն տէօրթ գըթա թարագ տախի, գումբանեանընն մահէլլինտէքի ֆապ-րիգասընտա տէրտէսթի ինչա տըր։ Եիւզ եիկիրմի միլեօն միւրէպպա մէթրօ թօբրագ հաֆր օլունաճագ տըր։

ՍԱՐՍԱՖԻՑԵԷ

—o—

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. Ուսմ	(Տ Սէրի)	
» »	Մարտ 28 ագշամ գաբան.	16-12
» »	» 29 սապահ աչ.	16- 8
» »	էն եիւքսէք	16-10
» »	էն ալաղը	16- 8
» »	սաաթ 3 տէ	16- 9
Ա. Սէրի ինկիլիզ լիրասը		24-
Բ. » » »		15-20
Գ. » Օսմանը լիրասը		16-
Իւնիֆէէ		77-
Բուսմիլ չըմէնտրֆէր		57.50
Բաքօր	ղուրուշ	0-
Հավալէսիզ	»	0-
Ադէէ ֆայիզի	»	6-

—

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ ՖԻԵԱԹԸ

Գրէտի ժէնէրալ	6 %	5.50
Սօսիէթէ ժէնէրալ	6 %	5-15
Իսշանգոլ պանգասը		4.20
Սօսիէթէ Օթօման		5-14
Թրամվայ	5%	285-
Լավանտ (մատէն)		54

—

Օսմանը լիրասը 100 ղուրուշտան	Ղր. փտ
Ինկիլիզ լիրասը	110-25
Ֆրանսըզ ալթունու	87-58
Բօլ	90-20
Գրիսից ալթունու	31.20
Պէեաղ մէճիտիյէ	108- 2
Մէթալիզ	98.
Պէշիք	102.10
Ալթընըզ	102.25
Գարպոն գայիմէսի գաբիք	906

Դայսէրիյէէմիզ խանէտանընտան վէ Ատանա միւթէպէրանընտան օ-լուպ, չէնտ մահտէն պէրու պու-բաեա պուլունան Յովհաննէս էֆ. Ֆրէնկեան, պու հաֆթա եինէ Ա-տանաեա ազիմէթ իթմէք իւզրէ եօլճու օլմուշտուր։

—

Խայլի վագըթտան պէրու, մէք-թէպլերիմիզտէ մուալիմլիք իթմէք-տէ օլան Թագուր էֆէնտի Երկան-եան, Կիրիտ կիւմրիւկիւ թէրճիւ-մանըզընա թայերն պուլրուլտու-զունտան, պու հաֆթա սէմթի մէէ-մուրիյէթինէ կիթմիշ տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

—o—

ՊԻՐ ՆԱՍԻՀԱԹ

Եիւզտէ պիր տախի թէէսսիր իթ-սէ քեար տըր, միւլահազասը յլա, պիր չօգ միւթալաա վէ հիստպա-ըրմըզ սէմերէսի օլտուղու հալտէ, հէր քէսին, պիլա էնանիյէէթ տիգ-գաթընը տավէթ իտէրէք, պու կիւն միլլէթիմիզէ պիր եէնի նասի-հաթ վիրմէքլիկի վաճիպէտէն ատա իտէրիզ։

Հէր միլլէթտէ օլտուղու միսիլու, պիզտէ տախի, էն զիեատէ չայեանը իթինա օլան մէսէլէ, մէքթէպ մէ-սէլէսի պուլունտուղու թագտիրտէ, հէր քէս պիլմէքտէ վէ կէօրմէքտէ տիր քի, մէզբիւր մէսէլէ, հէր չէյ-տէն զիեատէ էհէմմիյէթսիզ պիր հալտէ գալտըղընտան, միլլէթ մէք-թէպլերիտէ, ուսմամ սուրէթտէ բէք սէֆլ պիր հալտէ պուլունմագտա տըր, վէ պունլարըն իսլահ ու թէ-գատտիւմինէ տայիր լազըմ կէլէն իւմիտ վէ զայրէթ տախի, կիւնտէն կիւնէ ազալմագտա տըր։ Տիմէք տիր քի, պիր չարէսի տիւշունիւլ-մէքլիքտէ, հէր ազ չօգ, տէկիլ եա-լընըզ միլլէթիւք, իլլա ինսանլըգ զայրէթի չէքէնին տախի վազիֆէ-սինտէն տիր, չիւնքի, պիր միլլէթին մէքթէպլերի, նէ գատար սէֆիլ հալտէ պուլունուր իսէ, օլ միլլէ-թին չօճուգլարընընն, վէ տահա տօղ-րուսու թէքմիլ միլլէթին սէֆիլլի-տէ օլ նիսպէթտէ օլուր։

Շիմտի էօյլէ պիր վագըթտա եաշամագտաեը զքի, չօճուգլարը-ըրմըզդն էօյրէնտիքլերի, իլերուտէ, լաեըզբյլա բարա գազանըպ վէ բահաթ կէչինէմմէեէճէքլերի, վէ եալընըզ սահիպ սերվէթ էվլատը օլուպ տա, լաեըզը իլէ ուլում ու ֆիւնուն թահսիլ իյլէմիշ օլանլար քէնտիլերի գաեըրբապիկ, վէ ուլ-մում էհալիմիզին, էն սէֆիլ վէ էն ֆագըր պիր հալտէ գարար գըլա-ճագլարը, ըէվիչի հալտէն տիր։

Զէնկին արապասընը տաղտան աշըրըր, տէրլէր տարպը մէսել տիր, պէզտէ տէ, էկէրչի, աղաճըգ ին-սաֆ վէ մերհամէթ վար իսէ, շիմ-տիտէն, եիկիրմի օթուզ սէնէ սօնրա, հէր միլլէթ պիզտէն, բէք չօգ իլէ-րու կիթմիշ օլտուգտան պաշգա, էվրօպալըլար իսէ, տահա զիեատէ հէր թարաֆա տօլուպ եաեըլաբգ-լարընտա, պէտապախթ էհալիմիզին, նէ իլէ կէչինէպիլէճէքլերինի, թահ-թը միթալաաեա ալմալըբզդ, չիւն-քի, լաեըգը մէքթէպլերի կի օլմուշ օլմաեան ատէմլէր, արթըգ պուն-տան պէօյլէ, էսնաֆլըգ, սանաթ-քեարլըգ, վէ հաթթա խըտմէթ-քեարլըգ վէ տէլալլըգ պիլէ իտէ-մէեէճէքլեր տիր։

Էմմա, չօգլար, վէ ալէլհուսուս շիմտիքի միլլէթ մէէմուրլարըմըզ, վէ սահիպ նուֆուզ վէ գուտրէթ-լերիմիզ, «նէ՞ վազիֆէմիզ պիզիմ, իքի էլ պիր պաշ իշին տիր, պիզ բահաթ կէչինէլիմտէ, վարսըն ան-լերտէ, նէ օլուր իսէ օլսունլար...» տէրլեր իսիշ. պիզիմտէ օնլարա պիր տէեէճէկիմիզ եօղ տուր. լաքին է-հալի քէնտիսինի շիմտիտէն տիւ-շունմէլի տիր։

Պու խուսուս պէօյլէճէ մալիմ օլտուղու կիպի, հիւքիւմէթի Սէ-նիյէէ ճանիպի ալիսինտէն, մէք-թէպլերին կիւնտէն կիւնէ արթը-ըրմասը, նիղամընա գօնուլմասը, վէ հէր ոընըզի թէպտա աթֆալը-նընն թահսիլի ուլում ու ֆիւնուն

---

(1) Մ. Մօլինարի, էնճիւմէնի ֆիւնու-նուն տուխի մուխպիրի օլուպ, Տէպաեա եազտըղը մէքթուպարտա, Բանամա գանալը սամէյեաթընը, մինէվվէլիսի մու-ֆասսալէն թաարիֆ վէ ամէլիյեաթընը հա-լը հազըրլընը բէք կիւզել պէեան իյլէմիշ տիր։

իլէմէսի պապընտա , մանէն վէ մատտէթէն , սայ ու զայրէթ վէ լութֆ ու հիմմէթ պուլրուլմագտա օլմասը ասխի մալիմ տուր ։

Վէ նասրլ քի , պիր իքի սէնէտէն պէրու , վիլաեթլէրտէ , մէրթէպէյնէ քիշատի նիյէթի խայրիյէսիյլէ , խասսէթէն , ումում էհալիտէն , պիր մրգտար վէրկի ալընմագտա պուլունմասը , վէ պիլա ֆարգ , հէր միլլէթտէն չակիրտան գապուլ օլունմասը տա , պունու թաստիգ իլէմէքտէ տիր ։

Իմտի , մատամ քի պիղիմ մէքթէպլէրիմիզ կիւնտէն կիւնէ ինգրբաղ պուլուգ , վէ տէվլէթ մէքթէպլէրիտէ , մուղայիրի օլարագ , կիւնտէն կիւնէ քէսպի թարագդը վէ ինթիզամ իլէմէքտէ տիր , վէ մատամ քի , մէարիֆի ումումիյէտ նամընա օլարագ , գաթէն տէվլէթին պիւտճէսինտէ պիր մէպլաղը ազիմ թախսիսի տէրքեար օլտուգտան պաշգա , եէնիտէն տախի թախսիս պուլրուլմագտա տը , միլլէթիմիզտէ , արթըգ ագլընը պաշընա ալարագ , պու նիյմէթտէն իսթիֆատէ իթմէքլիկէ միսարաթ իլէմէլի տիր ։

Շէօյլէ քի , քէնտի խալիսէթիմիզտէն նաչի , վէ էմրի պասիրէթէ բիայէթ իտիպ վէ ուղաղը կէօրէրէք , նէ գատար միլլէթճէ իտարէմիզ թահթընտա պուլունան մէքթէպլէրիմիզ վար իսէ , քեաֆֆէօինի տախի , կիւզէլ պիրէր մէքթէպի իպթիտայիյէ հալինէ վաղ իթմէքլիկի , վէ մէճճանէն օլարագ , քեաֆֆէյի չօճուգլարըմըզա , եալընըզ վէ պաշընա , էրմէնիճէ , թիւրքճէ վէ ֆրանսըզճա լիսան տէրսլէրիյլէ , իլմի ըգամ վէ ճօղրաֆիյեա պաշյանկըճլարընը , վէ նօթա իլէ բէոիմ վէ ժիմնասթիք թալիմինի , վէ թէմիզ վէ չարուգ եազը մէնք իթտիրմէէրինի , վէ պատէհու , հէր իլէրու կէլէն չօճուղու , ալէա թիւրքճէ վէ ուլումու ֆիւնուն թահսիլ իթմէք իւղրէ , տէվլէթ մէքթէպլէրինէ կէօնտէրմէքլիկի , վէ լիւզումի թագտիրինտէ , պաղը մէքթէպլէրտէ , էրմէնիճէ իչին հօճալար թայէինինէ տէ հիմմէթպուլրուլմասընը խթիտա իլէմէքլիկի , վէ պու թարիղ իլէ , պէտպախթ չօճուգլարըմըզը , պօչա վագբթլար սարֆ իթմէքլիքտէն , վէ պիր թագըմ լագլագըյէթլէր իլէ խէեալի չէյլէր էօյրէնմէքլիքտէն գուրթարմագլըզը , նասիհաթ ի. տէրիզ ։

Որ «Ռէյ» «Ռ» ըէս՝ լ-էյ՝ ։

ԹԷԼԷԿՐԱՖԻՅԼ

—o—

Բօմա 8 ապրիլ

ՎիւքէլանընԹիսթիֆաեա գարար վիրտիկի թէէմին գըլընբեօր ։ Եէնի դապինէնին թէչքիլինէ երինէ պաշ վէքիլ Մ. Տէպրէթիսին մէէմուր օլաճաղը , մէէմուլ ատտ օլունուեօր։

Բատօվա գըշլասընտա , գօլէրատան պաղը վուգուաթ զուհուր ի. տիպ , վէֆիյեաթ վուգու պուլտուղու խապէր վիրիլեօր ։

Լօնտրա 9 ապրիլ

Մէճլիսի մէպուսանտա , Մ. Կլատսթընը Իրլանտաեա տայիր թասավվուրլարընը իղահ իթմիշ տիր ։ Թէտապիրի զէճրիյեէնին (մէն իթմէք) ֆայիտէսիզլիկինտէն , վէ միսայիպաթ կէօսթէրիլմէսի լիւզումինտէն պահս իյլէմիշ տիր։ Պինաէն ալէյհ , եալընըզ Իրլանտանընը իհթիյաճաթը մահէլլիյէսինի միւզաքէրե իթմէք , վէ ումում Ինկիլթէրրա տէօվլէթինէ այնա խուսուսաթըն թէզէքքիւր ու թէտգըգընա հագգ ու սալահիյէթի օլմամագ իւզրէ , պիր Իրլանտա բարլամէնթօսունուն թէչքիլինի թէքլիֆ իթմիշ տիր ։

Ցարմըշթատ 8 ապրիլ

Պուլղարիսթան բրէնսինին , մահը ճարինին եէտինճի կիւնիւ , Հէս Ցարմըշթատ բրէնսինէ քէշիտէ իյլէտիկի պիր գրթա թէլէկրաֆնամէ իլէ , Տերսաատէթ գօնֆէրանսը թարաֆընտան թանզիմ օլունան Բրօթօգօլուն , քէնտիսի թարաֆընտան գապուլ օլունտուղունու իխպար իթմիշ տիր ։

Սօֆեա 7 ապրիլ

Հիւքիւմէթ , պու կիւն , տէվլէթլէր թարաֆընտան թաստիգ օլունան սուրէթի թանզիմիյէէնին պիր նիւսխէսինի ախզ իթմիշ տիր ։

Բրէնս Ալէքսանտր , սուրէթի թանզիմիյէ , բէսմէն քէնտիսինէ թէպլիղ օլունտուգտան սոնրա , գարարընը թէպլիղ իտէճէք տիր ։

Պու հաֆթա զարֆընտա թէպլիղինէ ինթիզար օլունուեօր ։

Լօնտրա 8 ապրիլ

Պու սապահ չըգան ղազէթալար , միւնհասրբէն , պու կիւն ագշամ իւսթիւ , Իրլանտաեա տայիր , Մ. Կլատսթընին մէճլիսի մէպուսանա արզ իտէճէկի թասավվուրուն թաֆսիլաթընը թատիլ իլէ , մէճլիսի մէպուսանընը , Իրլանտա մուխթարիյէթինի էսասէն գապուլ իտէճէկի զանընընտա տը ,

Փարիս 8 ապրիլ

Մէճլիսի մէպուսան , 233 բէյէ գարշը 292 բէյ իլէ , տօգուզ եիւզ միլեոն ֆրանգ խսթիգրաղ թահվիլաթընընը իխրաճընը գապուլ իթմիշ ։

Բօմա 8 ապրիլ

Բարլամէնթօնուն թաթիլ օլունաճաղը մուհագգագ տը ։

Աթինա 8 ապրիլ

Տիւէլի մուաղզամա սիֆէրասը , Պուլղարիսթանա տայիր սուրէթի թանզիմիյէէնին , տէվլէթլէր թարաֆընտան թաստիգ օլունտուղունու , հիւքիւմէթի եունանիյէէնէ թէպլիղ իլէ , սուլհուն պագասը գրմընտա , Լիվրօքանընը արզուսինէ թէվֆիգը հարէքէթ իթմէսինէ տայիր տէվլէթլէրին իլթիմասընը թէքրար իթմէք իչին , թալիմաթ ալմըշար տը։

Սիւֆէրատան հէր պիրի , այրը այրը , իֆայի թէպլիղաթ իտէճէք տիր ։

Բուսիա ամիրալը Գաղնագօֆուն Սուտաեա ավտէթ իլէտիկի , շուեու պուլմուշ տուր ։

Լօնտրա 7 ապրիլ

Մ. Կլատսթընը , Իրլանտա հագգընտա քիթաասվվուրունու մէճլիսի վիւքէլաեա թաստիգ իթտիրմէկէ մուվաֆֆագ օլմուշ իսէտ , միմալէյհ , կիւմրիւք բիւսումուլա թէքեալիֆի սայիրէնին Իրլանտա բարլամէնթօսունա արզ օլունմամասը մատտէսինէ մուվաֆագաթ իթմէկէ մէճպուր օլմուշ տուր ։

Թայմզ ղազէթասը , Մ. Կլատսթընը թարաֆընտան կէօսթէրիլէն իշպու միւսաատէնին , ղայրի քեաֆի օլտուղունու պէեան իտիեօր ։

Աթինա 8 ապրիլ

Ֆըրգայի մուխալիֆէ ազասընտան տախիրիյէ նազրը սապգ Մ. Լոմպարտօս , տունքի մէճլիսի մէպուսանտա , Եունան գապինէսինին բօլիթիգասընը չէտիտէն մուախազա իլէ , տէվլէթլէրին հարէքէթինէ , վէ տէվլէթի Ալիյէէնին ասաքիրի ճէսիմէսինէ դարը հէր նէ օլուր իսէ օլսուն տիեէրէք , հիւքիւմէթի Եունանիյէէ թարաֆընտան , հարքեաաթը հարպճուեանէէ թէչէպպիւս վէ իպթիտար օլունտուզու հալտէ , ասաքիրի Եունանիյէէի , ատէթա գուրպան քէսիմէկէ սէվգ իթմէք տիմէք օլաճաղընա , վէ պինաէն ալէյհ , պու կիպի թասավվուրաթ ու հարաքեաթատան ֆէրաղաթ օլունմասը լազըմ կէլէճէկինէ տայիր , Եունան մէճլիսի մէպուսանընտա պիր նուրթգ իրատ իթմիշ , վէ նուրթգ , մէճլիս ազասընէն էքսէրիսիյլէ հուզուրընը քեաֆֆէսի թարաֆընտան թագտիր օլունմուշ տուր ։

Պէրլին 4 ապրիլ

Բուսիանընն , գարիպէն թահվիլաթը իսթիղրազիյէ նէչը իտէճէկի , բէթթէրսպուրկատան պիլտիրիլիեօր ։

Բէթթէրսպուրկ 4 ապրիլ

Էճնէպի Եէհուտիլէրին , Բուսիա թօբրաղընտ միւրուլէրի մէն իտիլտիկի չահտեասընը , Բուսիա նիմրէսմի ղազէթալարը պիթթէքդիպ , միւմանաաթը մէզբիւրէնին անճագ բարասըղ բուլսուզ էճնէպիլէր հագգընտա ճարի օլտուղունու պէեան իտիեօրլար ։

Վիէննա 2 ապրիլ

Միւսիւ Կարաշանինտէն պուրաեա վասըլ օլան պիր թէլէկրաֆ , մէհաֆիլի սիեասիյէէտէ , պիւյիւք պիր թէէսսիրի մուճիպ օլմուշ տուր ։

Մ. Կարաշանին պու թէլէկրաֆտա , Հէրսէք Ավսթրիա թարաֆընտան իշղալ օլունտուղու միսիլլու , Պուլղարիսթանընն տախի Բուսիանընն իշղալ իլէմէսինի թավսիյէ իտիեօր ։

Լօնտրա 3 ապրիլ

Թէպրիստէն Տէյլի Նիուզ իշար օլունուեօր ։

Ուրմիա իւզէրինէ սէրիան 10,000 քիշի սէվգ իթմէսի իչին ։ Էզիրպիճան վալիսինէ թէհրանատան էմր վիրիլմիշ տիր ։

Բօրթսմըթ 3 ապրիլ

Տէօրթ թօրբիլ վաբօրունուն թէճհիզի , վէ ապրիլին եէտիսինտէ հազրը պուլունմալարընա տայիր , պու կիւն էմր վիրիլմիշ տիր ։

Պու թօրբիլէր , Ինկիլթէրրանընն Պահոր Սէֆիտ ֆիլօսունու թէհգիմ ու թէչտիտ իտէճէքլէր տիր ։

Ի Լ Ա. Ն

Եարընքի բազար կիւնիւ , Պաա. Ա. Կոստանդեան էֆ. Ցինճանճըլար եօ. գուշունտա վագը Ամէրիգան խանը իպատէթխանէսինտէ վաղ իտէճէք տիր ։

Իպատէթէ , էօյլէտէն իքի ատաթ էվվել պաշլանըլըգ , պիթիւն խրամէթ պիր ատաթ սիւրէճէք տիր ։

ՈՒՇԱԳՏԱՆ ՄԷՔԹՈՒԳ

. . . Միւէլլիֆ ,

Մէմալիքի մահրուսէյի Շահանէնին հէր թարաֆընտա , ումուրու թիճարէթին թէրազգըսը պապընտա , վէլի իւլ Նիյմէթիմիզ պիմինէթիմիզ Բատիշահըմըզ էֆէնտիմիզ հազրէթլէրի , եզհեր ճիհէթ հիմմի սէնիյէլլէրինի տիրիզ պուեուրմատրգլարը , վէ սընըֆը թիճարանընն էօմր ու իգպալը Շահանէլէրինտէ , վէ թախթը ալիպախթը Օսմանիլէրինտէ տայիմ գալմալարընը բուզի չէպ ճէնապը Հագգտան թէմէննի իթմէքտէ պուլունտուգլարը չիբհէտէն վարէսթէ տիր . վէ պինաէն ալէյհ , էքսէր մահէլլէրտէ , ումուրու թիճարիյէէի բախնէտար իտէն էշգբեա կիւրուհինին , հէման հէր թարաֆտան վիճուալարը օրթատան գալտըրըլարագ , պիլճիւմլէ թէպպայի Շահանէնին պատիյի մէսէրրէթի օլմուշ տուր . վէ հէլէ Ա.յտըն վիլաեէթինին հէման հէր թարաֆընտա , ումուրու թիճարիյէէնին կիւն պէ կիւն իլէրու կիթմէսի , վիլաեէթի մէզբիւրէտէ միսթախտէմ պիլճիւմլէ մէէմուրիյինին , վէ պինաէն ալէյհ , պիլճիւմլէ էհալինին պատիյի չէրէֆի սաեբլա կէրէք տիր , չունքի , ումուրու թիճարիյէէնին թարագգըսընա , կէրչի չօգ սէպէպլէր վար իսէտ , էֆքեարը աճիզանէմճէ , Թիւրքեամըզտա պայլըճա իքի սէպէպի միւնհասբը օլուպ , պիրինճիսի , թիճարը իտարէյի թիճարիյէէի , միւմքին մէրթէպէ պիլմէսի . վէ իքինճիսի տախի , մէէմուրինի տէվլէթին , հէր հալտէ , թիճարանա մուավէնէթինի տիրիզ պուեուրմամասը տը ։ Իսրաճաթ իչին Ա.յտըն վիլաեէթինտէ հուսուլէ կէլէն էմթիալի միւթէնէվվիրէէնին չօգլուղու , վէ չըմէնտըֆէրլեր սաեէսինտէ նագլիյէէնին սուհուլէթի կէրչի , թիճարանա , բէք չօգ եարտըմ իթմէքտէ իսէտ , օլ հավալի մէէմուրին վէ թիճարանը , յա . մահալի սայրէ մէմուրին վէ թիճարան միեանընտա պիր ֆարգրազիմ պուլունտուղունու , թէէրիւպէ իլէ սապիթ իթտիկիմտէն , զազէթալի միւթէպէրինիզ վասըթասը , պաղը ահվալլէրինին պէեանընա պիլ իճթիսաբ , վէ պու միւնասէպէթլէ , Ա.յտըն վիլաեէթինտէ միսթախտէմ պուլունան պիլ ճիւմլէ մէէմուրին վէ թիճարանա թագտիմի թէչէքքիւրէ , տայիմա քէնտիմի պօրճլու թանըրըմ ։ Միւէլլիֆ , Ա.յտըն վիլաեէթի թիճարանը , քէնտի նամուս վէ վագարընընն սոն տէրէճէ մուհաֆազասը ճիհէթինի իլթիզամ իլէ , տայիմա տօղրուլուգ , թէմիզլիք , միւլայիմլիք , վէ գանաաթը իխթիեարլէ իչինի իլէրլէտիր . վէ մէէմուրինի միւքիյէնին էն պիւյիւկիւնտէն էն քիչիւկիւնէ գատար , թիճարանա օլան մուամէլէյի իլթիֆաթիյեէլէրի , ֆէվգէլատէ սուրէթինի քէսպ իտուպ , վէ հէր իքի սընըֆընընն պու եօլտա մուամէլէլէրի պատիի թէրազգըյի թիճարէթ օլտուղու , հագգգաթէն չայեանը մէմնունիյեէթ տիր ։ Վէ պու քէրրէ , հասպէլ սէյեահաթ , պաղը մահէլլէրի տօլաչարագ , Խիւտավէնտիկեար վիլաեէթի տախիլինտէ , Բէօթահեա սանճաղընա մէրպուութ Ուշագ գազասընա վասըլ օլտուգտա , գազայի մէղբիւրուն տախի , Ա.յտըն վիլաեէթինին , գազայի ճէսիմլէրի միօիլլու , պիր ճէսիմ գազա , վէ պիր մէնպայի թիճարէթ օլտուղունու կէօրտիւմ ։

Միւէլլիֆ , օլ տիւխթէրանը բաքիզլէրին սաֆ պէ սաֆ օթուրագ , նազմէյի նազէնինէ իմալ իթտիբլէրի իսալարը կէօրիւպ հայրան օլմամագ , վէ միլլէթի Օսմանիեէ . միզնիսա կիւրուհինին պէօյլէ նազիք պիր սանաաթը պիլտիկինտէն տօլաեը իֆթիխարլէ մէսրուր օլմամագ , վէ ճիւմլէսի Իսլամ միլլէթինտէն օլուպ , քեաֆֆէսի էհլի սէրվէթ , վէ ղէվաթը միւթէպէրէտէն օլան խալը թիճարանընը թէպրիք իթմէմէք , էլտէն կէլմը մի , հաչա ։ Խալը խուսուսու հագգընտա պայգաճա մալիմաթ վիրէճէկիմտէն , պահսրմըզա կէչէլիմ ։ Ուշագ գազասընընն արաղիսինին միւմպիթիկի , էհալի վէ զիւրաընընն , իլա նիսա կիւրուհինին չալըշկանլըզը , ճիւմլէթէն մահճուպ վէ իսթիտատը , վէ Խրիսթիեանլարա իսէ , գարտաշ նազարբյա պագտրգլարը , չայեանը թագտիր օլուպ , գազայի մէղբիւրտէ էն ալէա ճինսինտէն , քիւլլիեէթլիճէ խընթա , աֆիօն , վէ 301 սէնէսի բալամուտ հասրլաթը 150 պին գանթարտան միւթէճավուզ օլուպ , ճիւմլէսի թիճարիյէտէն օլարագ , Իզմիրէ նազլ օլունմագտա տը ։ Ա.յտընա նիսպէթլէ , պուրատա ումուրու թիճարիյէ թարագգը իտէճէք եէրտէ , թէէտէնի իթմիշտիր , վէ պունուն սէպէպ ու հիքմէթի իսէ , թագսիրաթը պայլըճասը թիճարանատա տը . զիրա , Ուշագ գազասընընն 150 բարէտէն միւթէճավուզ գարիեէյի ճէսիմէսի օլուպ , պէհհր գարիյէ , պիրէր նէվահի ճէտամէթինտէ պիր գաչ նէֆէր թիճարանը իտարէ իտէճէք տէրէճէտէ էմթիալի միւթէնէվվիրէէսի պուլունտուղու հալտէ , վէ խալը թիճարանը իլէ թիճարանը սայիրէտէն պաղըլարը միսթէսնա օլարագ , էքսէրիյէէլէ օն զուրուշ սէրմաեէսինէ , վէ Իզմիրճէ իթիպարընընն նիսպէթինէ զանաաթ իթմէեէրէք , պիր գարիեէնին իտարէսինտէն պիլէ աճիզ պուլունմագտա իքէն , 5—10 գարիեէեէ էլ ուզաբպ , պիրտէն պիրէ Փէչիշ տաղընընն թէբէսինէ սըչրամագ էֆքեարընա չընըշմագտա , վէ իգօնօմիյի թիճարիյեէտէն պիխապէր պուլունտուգղարը կիպի , էմրի պասիրէթէ տախի բիայէթ իտիմմէքտէ , վէ չաբշմագլըզը պէր թարաֆ իլէ , քիպիրլէրինի տէվեէ , վէ եիւքլէրինի բիրէեէ եիւքլէթմէքտէ (պու սընընֆ էքսէրիյեէթլէ խրիսթիեանլարընընմըզտա օլտուղունու պէեանէ հաճէթ եօգ տուր) , վէ կիւեա , Իզմիր թիճարանընը ալատտըրըզ էմէլիյլէ , քեաֆֆէյի հիյլէ վէ տէսիսէլէրի վէ հէր տուրլու չօլբազլըզը իսթիմալ իլէ , ումումու թիճարիյեէի սէքթէտար , վէ զազանընն էմթիասը վէ զիւրբասը հայսիյեէթինի լէքէտար , վէ պու սուրէթլէ Խազինէյի տէվլէթէ տախի խասարը ազիմ իտիլտիկինին պէեանընտան կէրի տուրամամ ։ Միւէլլիֆ , Ա.յտընը վիլաեէթի թիճարանը , զիւրբատա օլան մաթլուպաթը իչին , ասլա հիւքիւմէթէ միւրաճաաթ իթմէտիկի հայտէ , պուրա թիճարանը , էքսէրիյեէթլէ էն ատի պիր մաթլուպու իչին պիլէ , իլք սօլուղունու մահքէմէյի թիճարէթտէ տլմագտա , Ահմէտին պօրճու իչին Մէհէմմէտին մալի հաճզ օլմագ , զիւրբանընն թէայեիւշիւ հաճզ օլմագ , վէ 3-5 քիչինին տէյնի իչին , 400 խանէլի պիր գարիեէ զիւրբասը բրօթէսթօ օլմագլըզը , իլք տէֆա օլարագ , Ուշագ գազասընտա կէօրտիւմ . վէ հէլէ , հուգուգու զիւրբանընն , մահքէմէյի պիտաեէթտէ ֆասլ օլմասը գավանիյնի Շահանէ իղթիզասընտան իքէն , պունա տախի ասլա բիայէթ օլունմամագտա , վէ հուգուգու տէվլէթ , հուգուգու միլլէթտէն ագտէս իքէն , տէվլէթիմիզ , աչար վէ սաեիրէճէ օլան միւնազաա վէ հուգուգունու , մահքէմէյի ատլիյեէեէ թէրք իթմիշ իքէն , մէճլիսի իտարէյի գազա , ատլիյեէճէ ֆասլը լապիւտտ օլան աչար տավալարընը թահթը գարարա ալէպ իճրա իթմէքտէ օլտուղու , ճայի թէէսսիֆ տիւր . վէ հիւքիւմէթճէ մուարիֆէմ պուլունմատըղընտան , քիմսէլէրի թանըմազ իսէմտէ , սապգբ Բիզրէ մահքէմէյի հուգուգ բէյիսի օլուպ , չէնտ մահտէն պէրու , պուրա նայիպի պուլունան Բիզրէ միւֆթիզատէսի մէրբէմէթլու Ա.հմէտ Նազիֆ էֆէնտինին էլլթաֆը ֆազըլանէլերիլէ վիճտանը ատալէթլէրի , վէ ասհապը հուգուգա օլան բիաեէթ վէ իլթիֆաթը , վէ պինապէրին , մայեէթինտէ պուլունան մահքէմէյի պիտաեէթ ազալարը յա , պիլճիւմլէ քիթէպանընն բիֆաթ վէ լիեագաթլարը , պիթիւն գազա միլլէթպէրան վէ զիւրաընընն լիսանընտա թէսպիհ օլտուղունու , մաէլ իֆթիֆար պէեան իտէրիմ ։

Վէ քէզա , սէր թահսիլատը Ա. սիթանէլի բիֆաթլու նազիֆ էֆէնտինին բիֆաթ վէ լիեագաթը , վէ հէր ան թիճար վէ էհալիյեէ , վէ պինաէն ալէյհ էհլի զիւրբաեա օլան մուամէլէյի իլթիֆաթը պեեանընտա , խամէյի չօքիրանէմին թարիֆ վէ թաֆսիլատէն աճիզ պուլունտուղունու մաթէէսսիֆ իթիրաֆ իտէրիմ . վէ զազէթայի միւթէպէրինիզ վասըթասը յա , էֆէնտիյի միւշարիյէյհիմանընն ճիւմլէսինէ թագտիմի թէշէքքիւր իտէրիմ , վէ պինապէրին մէէմուրինի մուաղզամատան պաղըլարընընն թիճարանա վագը օլան մուամէլէյի պարիտէսիյլէ , մէէմուրինի սաղիրէտէն պաղըլարընընտա խօտ պէիսա ումուրու թիճարիյեէեէ սէքթէ.

տար, վէ սուրէթի ալէնիտէ բահ-նէտար իթմէսի, վէ, հէլէ, պաղը քէթէպէյի ճիւհէլանըն, քիթապէ-թի Օսմանիկէնին չէրէֆինի լէքէ-տար իտէն չիրքին վէ միւնասէպէթ-սիզ էլֆազլա, բէսմի պիր էվրագլա թիւճարանա պուղղ իլլէմէսինէ, հա-գբգաթէն թէէսսիւֆ օլունտուգճա օլունուր։

... Միւէլլիֆ, պու պապտէ թաֆ-սիլէն պէեան իտէճէք չօգ չէյլեր իշիթմիշ իսէմտէ, էվվէլա գուվվէ-յի գալէմիյէմին ատէմի իգթիտա-ը, վէ պինաէն ալէյհ բապուճ-տան եօղարը չբգմամադ թապիթ իգթիզասընտան օլմադ իլէ, միւ-թալաայի ալինիզլէ, Թիճարէթ, վէ քեաֆիֆէյի Օսմանը ղաղէթալարը-նըն նազարը տիգգաթլարընը տա-վէթլէ, Ուշագ գազասընա տօղրու աթֆը նիկեահ իլլէմէլերինի թէմէն-նի իլլերիմ։

Ուշագ գազասընըն 70,000 նուֆուս գատար էհալիսի իլէ, իքի նիվահի վէ 150 բարէ գատար գարիյէսի, վէ 3500 խանէ գատար նէֆսի գա-սապտը, 200 խանէսի գատար Ռում, վէ 50 խանէ գատար էրմէնի, վէ միւ-թէպագբսը Իսլամտրը. Ռումլարըն 1 քիլիսէ, 150 գատար չօճուգ օգուր պիր էրքէք մէքթէպլերի օլտուղու կիպի, էրմէնիլերին տախի, 1 քիլի-սէ վէ 50 չօճուգ օգուր պիրտէ մէք-թէպլերի, վէ էհլիյէթի ու լիւա-դաթը եէրինտէ պիրտէ եէրլի բա-բասլարը վար տըր. Իսլամլարընն ճա-մի վէ մէտրէսէլերի սաեբսընը պի-լէմէեէճէկիմտէն, անտէն սարֆը նազար իլէ, պիրի բիւշիյեէ վէ պիրի իպթիտայիյեէ օլարագ մունթազամ իքի մէքթէպլերի վարտը. ումուրու թիւճարիյեի միւթէպէրէսի սրրֆ Իսլամլարտա օլուպ, չօլբազլըգ ճի-հէթլէրի տախի Խրիսթիեանլար իլ-թիզամքնտա տըր. Թէքմիլէն Իս-լամլարը մէսուտ հալտէ օլուպ, Խը-րիսթիեանլարը իսէ, պազը միւս-թէնալարընտան մաատա, էքսէ-րիյեէթլէ, բէնչէյի սէֆալէթտէն եազալարընը գուրթարամաեօրլար. Թէքմիլէն Իսլամ խանէլէրինտէ խա-լը տէսթիկեահլարը օլուպ, ճիւմլէ Իսլամ խաթուն վէ տիւխթէրանը խալը տօգումադլա մէշղուլ տուր-լար. Խրիսթիեանլարընն մէտահէ շայ-եան պիր շէյլերի վար իսէ, օտա անճագ 4–5 սէնէտէն պէրու, գըզ-լարընը Իսլամ խաթունլարընա չբ-րաղըգա վիրուպ, խալը իմալընը էօյրէնմէքլիկի, նասը՛լ թէնէզզիւլ իթտիքլէրինէ թէաճիւպ իթմէքտե-եիմ. հէլէ Խրիսթիեան էրքէքլերի-նին զիքրէ շայեան հիչ պիր հալլէ-րինէ վագքի օլամատըմ. խալը թի-ճարէթինին, պու կիւնլէրտէ գբբրդ օլտուղունու, թիւճճարան սէ,օյլէ-մէքտէ, վէ սեպէպի իսէ, Իրան-տան չբգան խալըլար, պու բա մա-լինին ֆիյաթընն թէնդիլինէ սեպեպ օլմուշ տուր, ֆագաթ, ալթը մահ-տան պէրու, թէք իր իլէ զայէթ կիւզել վէ նազիք ինճէ խալը իմա-լընա թէչէպպիւս իտուպ, աղ վա-գբթտան եինէ Իրան խալընա թէ-դատիւմ իտէճէկի չիւ բհէսիղ տիր. վէ Աֆիեոն Դ. Հիսարլընտան թիֆ-թիք կէթիրտէրէք, իքի մահտան պէրու, թիֆթիք էլէ կիւզել կիւզել խալը իմալընա պաշլամըշլար տըր. Է-կէրչի պու թիֆթիք խալը էվրօբաճա թութուլուր իսէ, Լնգարէ էհալի-սինի, վէ պահուսուս թիֆթիքճիլէ-րինի թէպրիք իտէրիզ զիրա, թիֆ-թիքտէն իմալ օլունան խալը, այնի ի-բէք միսիլու նէզաքէթինին թարի-ֆի մուհալ գապիլինտէն տիր. միլ-քիմիզ զէնկինլէրինէ պիրէր թիֆ-թիք խալը ալմալարընը թէպշիր ի-տէրիզ։

... Միւէլլիֆ, հէր նէ գատար մուֆասսալ օլսուս իսէտ, իշ պու մէքթուպումու թասհիհէն, զաղէ-թայի միւթէպէրինիզին իլք նիւս-խէսինէ տէրճ պուեուրմանըզ միւ-թէմէննա տըր։ ՊԻՐ ՍԷՅԵԱՀ

20 մարտ 1886 Ուշագ

. . . Խմբագիր,

Հաճեցէք հիւրընկալել անկողմ-նակալ թերթիդ մէջ հետեւեալ նա-մակս (1), ի պատասխանի Լ. Բա-շալեան ստորագրութեամբ, 1885 տարւոյ լրման առթիւն, 3807 թիւ Մասիս շաբաթաթերթի մէջ գրուած քննադատութեան այն մասին, որ կը վերաբերէր Պ. Մ՝իրախօրեանի հրատարակած երեք հատոր Ազգ. Դորձոյն։

Աւ. Պ. Մանուէլ Մ՝իրախօրեան

Աւելորդ է թուել այն տաժանե-լի կեանքն, որով երկար տարիներ ամեն վտանգ մերթ ցրտին դէմ դողալն, մերթ անբնակ և անօթի մնալ, և մերթ մինչև իսկ մահուան ենթարկելն յանձն առնելով՝ ա-ռանց ապագայ որոշ և վճռական վարձատրութեան մը յուսոյ, մեծ ազգասիրութիւն և մեծ անձնանը-ւիրութիւն ըրիք մեր ազգին պատ-մական կորուսեալ և աղաւաղեալ նշխարներն, ըստ գրագիտական տեսակին, ի լոյս ածել և նուիրել մեր ազգային թանգարանին, որում զգալապէս կը կարօտէր, և դեռ մեծապէս կը կարօտի. ձեռնհաս գրագէտ մի իւր բնաձիր հանճա-րովն վառարանին դէմ կամ յատակ երկինքի վերայ փայլող լուսնոյ հան-դէպ առանց բնաւին վտանգի, ա-ռանց բնաւին տառապանաց, կըր-նայ երեւակայական հրաշակերտներ անձնաւորել, որ արդարև պանծալի է. բայց չկրնար Ձեր ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ իրողութեանց մէկ հազա-ւերորդ մասն ի լոյս ածել առանց անձնազոհութեան, որ գրեթէ քի-չերու և Ձեզ նմաններուն միայն յատուկ է. այս քանի մը տողն Ձեր ոգւոյն և ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ արժանիքը լաւ կը սահմանեն լուրջ ըն-թերցողաց աննախանձ զգացմանն առջև. ուստի, այն քննադատու-թիւնը՝ զոր արդի վառվռուն երի-տասարդներէն մին ըրած է, մի՛ մե-ղադրէք, թողէք որ նա ալ դրչի զինուորութիւնը փորձէ, զի առանց փորձոյ ճշմարտութիւնն կրնայ երկ-բայելի լինել, և օր մը, ապագային մէջ, դՁեզ պիտի գովէ, վասն զի Ձեր ըրածը, Աղգիս գնահատելի ծառայութիւն մի է, նորա ըրածն ինչ որ ալ լինի, գրագիտական նա-խանձախնդրութիւն մ՝է։

Այսու ամենայնիւ, պատմութեամբ մը խօսքս աւարտեմ. ժամանակաւ գրագէտ մը լրագրի մ՝ի ձեռին կը մտնէ ուրիշ գրագիտի մը սենեակ և զայրանալով կ՝ըսէ «կը վայելէ՞ այս ինչ անձին, որ իմ հեղինակութիւնս չարաչար քննադատէ». բարեկամ գրագէտն կը բռնէ նորու ձեռքէն և իւր թանգարանը տանելով սը-տուկ մի գիրք կը ցուցնէ, և կըսէ «այս գիրքը երուն ամեն մէկը հրա-տարակած հեղինակութեանցս դէմ քննադատութիւնք են, բայց ես դեռ և ոչ մին չեմ կարդացած»։

Մնամ խորին յարգանօք

Ս. Ֆէլէկեան

ՇԱԳԻՆ ԳԱՐԱՀԻՍԱՐՏԱՆ ՄԷԲԹՈՒՊ

(5708 Հիսուսէ ետքուն տարի)

Առանց Տրապիզոնի Առաջնորդարանի գիտութեան, և առանց Բիրա գը գիւղի Ժողովրդեան հաւանութեան՝ նոյն իսկ ինքն կը հա-մոզէ յիշեալ Վարդանն և յիշուած նուէ ընէրն թախանձանօք առնլով՝ կը բերէ, և խաբելով զ՝Աբրահամ Սրբազան՝ կը յայտնի ձեռնադրել տալ. բայց առանց քահանայական վկայականն ստանալու՝ խե՛ղճ ձեռ-նադրեալն—Տէր Գրիգոր Նորընծայն առնլով կը մեկնի ի Վանս Ս. Առա-քելոց և քառասունքն անգանօր լրացնել կը տայ. և երբ Մանուկ Բէհէեան կը գայ քահանայն տանե-լու, Պետրոս վարպապետ կ՝արգե-լու և «մինչեւ տասներկու մէճիտ չը տայք, քառասունքին միջոցին ը-րած ծախքս, չ՝եմ թողուր երթա-լու» կ՝ըսէ. և շատ մը կռիւներէ վերջ Մանուկ Բէհէեան՝ եօթն մէճիտ ևս տալով՝ քահանայն կ՝ազատէ վանա-կան բանտէն և կը մեկնին յ՝Օրդու-՝ի Բիրազը գիւղն։ Գիւղին Ժողո-վուրդք՝ կ՝ապշին դարձած եղելու-թեանց վրայ. կը հարցնեն թէ «ո՞ր Ժողովրդեան հաճութեամբ կամ ո-ր՞ց ընտրութեամբ քահանայա-ցար. կամ ո՞ւր է վկայականդ ևն.» հետեւապէս կը մերժեն և չ՝են ը-դունիր այդ նորընծայն իբր քահա-նայ և կը ձգեն թափառական։

Դեր. Գարեգին վարդ. Սրուանձ-տեանց բարեջան Առաջնորդն Տրա-պիզոնի երբ յ՝Օրդու իւր թեմն այցելութեան կ՝ելնէ, և Բիրազը գիւղն գալով խնդիրն կը զեկուցա-նեն, անմիջապէս գրելով առ Սբ-բահամ Սրբազան բացատրութիւն կ՝ուղէ. և երկրորդ նամակ մ՝եւս խե՛ղճ քահանային տալով՝ կը յղէ՝ որ անձամբ դիմելով Աբրահամ Սրբ-բազանէն իւր քահանայական վկա-յագիրն ստանայ իրեն ներկայացնէ. բայց քահանայն՝ փոխանակ Աբրա-համ Սրբազանի դիմելու՝ Պետրոս վարդապետի կը ներկայանայ և կ՝ա-ղաչէ որ իր վկայականն առնու. Պետրոս վարդապետ՝ կը յանդգնի բանալ այն պաշտօնական նամակն, զոր կը խրկէր Գարեգին վարդա-պետն՝ առ Աբրահամ Եպիսկ. կը կարդայ ու թէ նամակն կը պատռէ և թէ քահանայն չը թողուր Սրբա-զանին երթալու. այլ՝ իւր խորհր-դակից Մ. Ոսկան Բէհէեան կը խրբ-կէ. որն որ՝ Աբրահամ Սրբազանին դիմելով կը խնդրէ վկայականն. և Աբրահամ Սրբազան՝ Շ. Գարահի-սարի Ս. Առաքելոց վանուց թեմ Մահմատ գիւղէն տիրացու Վարդ-ան տեղւոյն Ս. Եկեղեցւոյն սեպ-հական քահանայ ձեռնադրած լի-նելուն վկայականն կը շնորհէ. և Մ Ոսկան Բէհէեան՝ ուրախ զուարթ կը վազէ առ Պետրոս վարդ. իւր խար-դախութիւնն ասասանօր եւս իւրդործ կը դնէ. վասն զի Սրբազանին տը-ւած վկայականին մէկ տողն «Մահ-մատ գիւղ ևն.» բառերը կը ջնջէ ու տեղը «Օրտուի Բիրազը գիւղ» բառերը կը գրէ։ և խե՛ղճ քահա-նային մէկ լիրայ եւս խլելով կը յանձնէ իւր խարդախած վկայակա-նը. որն որ առնլով քահանայն՝ կը դիմէ ի Տրապիզոն առ Գարեգին վարդպ. և Նորին Գերապատուու-թիւնն՝ տեսնելով Աբրահամ Սրբ-բազանի տուած վկայականին եղծ-ուած, աղտոտած և տարբեր գրբ-չով ու մելանով խարդախուած լի-նելն, կը զարմանայ և իսպառ կը մերժէ քահանայն և երրորդ նամակ մը ևս կը խրկէ առ Աբրահամ Սրբ-բազան և խնդրոյն վրայ լիովին տե-ղեկութիւն կ՝ուղէ, և այս մասին հարկաւոր տեղեկագիրն խրկուե-ցաւ։

Պետրոս վարդպ. Ս. առանց Տրբ-ապիզոնի Առաջնորդարանի գի-տութեան՝ ուրիշ վիճակի Եպիսկո-պոսի քահանայ ձեռնադրելն կը տայ. Բ. առանց Բիրազ գիւղի Ժողովրբ-դոց հաճութիւնն ստանալու. Դ. Սրբեպիսկ. մը խարելը թէ իմ վի-ճակիս համար է. Դ. ընծայացուցին այդ կայառքներն բռնի առնուլը. Ե. քահանայն բանտարկելով ծախք պահանջելը. Զ. Առաջնորդէ մը Ե-պիսկոպոսի մը խրկուած նամակն անայլայլացնել և քահանային սպա-սեցնելն. Է. Եպիսկոպոսի մը տուած վկայականն եղծել ու խարդախելն և լիրայ մը խլելով առն։

Ասոնք ազգին հանրային դատա-րանին կը յանձնեմք։ Պատրիարքա-բան՝ կարող է ստուգել յորոց որ անկ է։

* * *

Էկէր պու մէքթուպտա, եալան, եանլըշ վէ միւպալաղա եօգ իսէ, արթըգ պիզ, Պետրոս վարդապե-տին պու եարտրգլարընա թէաճ-ճիւպ վէ թէէսսիւֆ իթմէքտէն դի-ետտէ, հալէա Կրօն. Ժողով իլէ Բաթրիգխանէէին, էօյլէ պիր վար-դապետի, մէէմուրիյէթտէ սադ-լամադտա օլմասընա թէաճճիւպ վէ թէէսսիւֆ իլլէմէլիեիզ։

Էկէր պու եաղբլանլարտա միւ-պալաղա վար իսէ, պարի հիչ տէ-կիլ իսէ, Բաթրիգթանէ, պէեան ի-տէրէք, էհալինին զիհրինի թասհի-հէ պօրճլու պուլունտուղունու օլ-սուն տէրխաթբը իլլէմէլի տիր։

Ի Լ Ա Ն

Էհլիյէթ ու լիեադաթը տէրքեար օլան քահանալարըմզդան պիրի, մէքթէպլէրիմիզտէ պիր մէէմուրիյ-եէթ իճրասընա արզուքէշ օլուպ, վէ ախլաղը համիտէ վէ թէրպիյ-եէ տէրսինտէն պաշգա, հայերէն վէ ազգային վէ եկեղեցական պատ-մութիւնլար տէրսլէրի տախի վիրէ-պիլէճէկինտէն, իհթիեաճը պու-լունան մէքթէպ թարաֆընտան, Իսթանպօլտա Մէրճան չարշըսընտա վագը Մարգարեան գրատունա միւ-ռաճաաթը։

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Soieries, Lainages, Draperies, Indiennes, Modes, Robes, Confections, Vêtements pour fillettes et garçonnets, Jupons, Peignoirs, Trousseaux, Layettes, Lingerie, Corsets, Dentelles, Toiles, Mouchoirs, Blanc de coton, Rideaux, Etoffes pour Ameublements, Tapisserie, Meubles, Literie, Chemises, Bonneterie, Vêtements pour Hommes, Chaussures, Parapluies, Ganterie, Châles, Cravates, Fleurs, Plumes, Passementerie, Rubans, Mercerie, Articles de Paris, Argenterie, Maroquinerie, Parfumerie, etc.

DEMANDER

le MAGNIFIQUE ALBUM ILLUSTRÉ renfermant 541 gravures, modèles inédits pour la Saison d'Été, qui

Vient de Paraître

Envoi gratis et franco contre demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie à PARIS

Sont également envoyés franco les échantillons de tous les tissus composant les immenses assortiments du PRINTEMPS. (Bien spécifier les genres et prix).

Expéditions dans tous les pays du monde.

ՍԱՊՕՆԷՄԻԶԻՆ ԻԼԱՆԸ

Հայ վաճառատուն նպարեղինաց, կ. Գալիս Թահմիզ իօնիւ փողոց թիւ 39։ կը ծախուի, մեծ թէ փոքր քանակով, նրպարեղենի վերաբերեալ ամեն տեսակ ընտիր ապրանք.

Ի Լ Ա Ն

Տօգթօր Ճէլալեան էֆէնտի, նադ-լի մահէլ իլէ, Գալաթատա Գոմի-սիոն խանը գաբուսու գարշըսընտա-քի օտասընտան, պիրազ տահա ա-շաղրտա, եանի այնի սբրատա քէօբ-ուեէ եադրն քէօշէտէ սարրաֆ Գուլագսրղեան էֆէնտի մաղազա-սը սբրասընտա վագը 5 նիւմէրօլու վէ քէօբրիւեէ տօղրու պագար տա-յիրէնին իքինճի գաթընա կիթմիշ օլտուղունան, քէնտուի կէօրմէք-լիկէ արզու իտէն զաթլարըն, մա-հէլի մէզպուրէ թէչրիֆլէրի ինթար օլունուր։

ASTHME

Ա Ս Թ Մ

ԳԱԹԱՐ ՏԷՆԻԼԷՆ ՆԷԶԼԷ, ՎԷ ՕԲՐԷՍՍԻՕՆ ՏԷՆԻԼԷՆ ԹԸԳՆԷՖԷՍ-ԼԻԲ ԹԻԿՊԼԸՎԱՍՍԷՕՐ տէնիլէն պո-ռուլար իլէ, տէրագապ կէչմէքտէ տիր-լէր։ Գութուսու, ֆիյ 3 ֆրանգ։

NEVRALGIES

ՆԷՎՐԱԼԺԻ

Տօգթօր Գրօնիէնին Անթի-Նէվրալ-ժիք թէսմկյեէ օլունան հապլարընյա, իլէթի մէզպուրէ, անինտէ տէֆ օ-լունմադտա տըր։

Գութուսու 3 ֆրանգ։

Գութուլար իւզերինտէ պուլունան ֆապրիգանըն ատմգաբնա տիգգաթ լազըմ։

ՊՐԱՎԷԻ ԶՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹ

ԿԱՆԱՆԶԱԽՏ (FER BRAVAIS) ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԵՒԱՆ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՐԱՎԷԻ ԶՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹՆ՝ երկաթախառն բաղադրութեանց ամենազօրաւորն է. օրը մի քանի կաթիլով, քիչ ժամանակի մէջ առողջութիւնն կը վերահաստատուի։

ՊՐԱՎԷԻ ԶՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹԻՆ գործածութիւնն ոչ զլանգութիւն, ոչ ստամոքսի յոգնութիւն, ոչ թանչք և ոչ պնդութիւն կը պատճառէ։

ՊՐԱՎԷԻ ԶՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹՆ ինքնին համ ու հոտ չ՝ունի և չ՝տարալ ոչ գինիին, ոչ ջրոյն և ոչ որ և է ըմպելեաց՝ որոց մէջ խառնուելով կը գործածուի։

ՊՐԱՎԷԻ ԶՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹՆ՝ երկաթախառն բաղադրութեանց ամենէն աժանն է, որովհետև ամիսոր մը մէկ ամսէն վեց շաղաթ կը տա է. ուրեմն այս դեղին գործածութիւնն՝ օրը մի քանի փարայի կու գայ։

ՊՐԱՎԷԻ ԶՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹՆ ակռաները չ՝սևցներ։

Սէմն սրուակի հետ յայտարարութիւն մը կը գտնուի, որ մանրամասն կը նկարագրէ այս պատուական Ջրալոյծ երկաթին գործածման եղանակներն։

Պ. Պրավէ իւր հնարած երկաթաջրոյն զօրութիւնն կրնայ երաշխաւորել, երբ սրուակաց վերայ գտնուի իւր տպեալ ստորագրութիւնն կար մը թանաքով։ Մեծ և փոքր սրուակներով կը ծախուի։

Վաճառատեղին է՝ի Փարիզ, BOUTRON & Co, Rue St-Lazare, 40 & 42.

Սաթըլըր Քիւչիւքեան պիլատէրլէր, Գասապեան, Վէնսան Ծանոի, վէ սայիր էճզաճանէլէրին էքսէրիսինտէ պուլունուր։

Լաֆանգանը վէ բէրուտէր տէ-տէեանլարընա դուրանոր.

La VELOUTINE

Poudre de Riz spéciale

PRÉPARÉE AU BISMUTH

Par CHles FAY, Parfumeur

PARIS — 9, Rue de la Paix, 9 — PARIS

---

(1) Ե՛ոյն նամակն նախ Արևելքին զբբ-կուեցաւ, որ դժբաղդաբար մեզ զլացաւ նոյնին հրատարակութիւնն։